

Ympäristövaatimukset kunnossapitokalustolle vuosille 2026-2030

Ratafoorumi 2024

Anne-Mari Haakana

7.11.2024

Väylävirasto
Trafikledsverket

Tilannekuva

- Väyläviraston ja ELY-L kunnossapidon urakoissa käytettävät kaluston ympäristövaatimukset tulee päivittää
- Nykyiset vaatimukset päättyvät vuoden 2025 loppuun seuraavissa urakoissa:
 - Maanteiden hoito
 - Päällysteet
 - Tiemerkinnot
 - Radan kunnossapito
- Projektin tavoitteena on päivittää ja hyväksyä käyttöön kalustoa koskevat ympäristövaatimukset valittuihin urakoihin vuosille 2026-2030
- Investointihankkeiden kalustovaatimukset ovat voimassa 2022-2030

Käytössä olevat kalustoa koskevat ympäristövaatimukset ovat:

- kuorma-autojen päästöluokkavaatimukset (EURO-luokat)
- työkoneiden päästöluokkavaatimukset (Stage-luokat)
- muita kalustoon liittyviä ympäristövaatimuksia tai suosituksia (esim. taloudellisen ajotavan koulutus)

Missä mennään?

- Kalustovaatimusten nykytilaa ja edellytyksiä tulevalle tiekartalle eri urakoissa on selvitetty projektin alkuvaiheessa (touku-syyskuu)
- Tiedon perusteella laadittu tiekarttaluonnos, jonka kanssa lähdetään markkinavuoropuheluun marraskuun puolivälissä
- Suunnitelmia luotu seuraaville urakoille/tuotteille:
 - Maanteiden hoito
 - Päällysteet
 - Tiemerkinnot
 - Radan kunnossapito
 - Vesiväylien hoito (uusi)
- Projektissa tarkastellaan myös edellytyksiä asettaa vähimmäispäästöluokkavaatimus polttomoottorikäyttöisille henkilöautoille ja kevyille hyötyajoneuvoille (pakettiautot, lava-autot)

Kuljetuskalustolle ja työkoneille esitetyt vaatimukset urakan aloitusvuoden mukaan

Urakkatyyppi		2024	2025	2027	2030
 Kunnossapito	Maanteiden hoito	 Euro IV Stage IIIB	Euro V Stage IV	Ei päätetty	Ei päätetty
	Päällystys- ja paikkausurakat	 Euro IV Stage IIIA*	Euro IV Stage IIIB*	Ei päätetty	Ei päätetty
	Tiemerkinnät	 Euro IV Stage IIIA ***	Euro V Stage IIIB***	Ei päätetty	Ei päätetty
	Radan kunnossapito	 Euro IV Stage IIIA**	Euro V Stage IIIB**	Ei päätetty	Ei päätetty
 Rakentaminen	Väylärakentaminen, perustaso	 Euro IV Stage IIIA	Euro V Stage IIIB	Euro VI Stage IV	Euro VI Stage IV
	Väylärakentaminen, vaativa toimintaympäristö	 Euro VI Stage IV	Euro VI Stage IV	Euro VI Stage V	Euro VI Stage V

* Lapin ELY-keskuksen, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja Pohjois-Savon ELY-keskuksen alueilla sallitaan yhtä Euro-luokkaa alemman luokan kalusto. 50 % urakan jyristä ja levittimistä on täytettävä Stage-vaatimus. Vaatimus ei koske Remixer-levittimiä, MPKJ-laitteita tai Uraremixer- ja Uraremo-koneita

** Vaatimus ei koske liikennöivää ratakalustoa. 2025 sallitaan Pohjois-Suomen isännöintialueella yhtä Euro-luokkaa matalampi taso.

*** Kuorma-autojen vaatimus asetetaan siten että alkuun pieni osuus (20 %) vanhempaakin kalustoa on mahdollista. Työkoneiden vaatimus ei koske jyräkalustoa tai kuorma-autoalustalle asennettuja koneita.

Radan kunnossapito

- Päästöluokkien vähimmäisvaatimuksena vielä vuonna 2024 on Euro IV ja Stage IIIA.
- Vuonna 2025 siirtyminen Euro V ja Stage IIIB. Kuorma-autojen osalta vuonna 2025 Pohjois-Suomen isännöintialueella sallitaan yhtä päästöluokkaa alempi kalusto (Euro IV).
- Kuorma-autojen vaatimus koskee murskeen kuljetusta
- Työkoneiden vaatimukset eivät koske liikennöivää ratakalustoa.
- Sekä kuorma-autoille että työkoneille sallitaan jälkiasenteiset pakokaasun käsittelylaitteistot, joilla vanhemmalla kalustolla päästään vaaditulle päästötasolle. Laitteistoista on löydyttävä valmistajan dokumentaatio ja autojen tapauksessa myös merkintä rekisteröintitodistuksesta.
- Käytössä ympäristösuunnitelmavaatimus

Kunnossapitokaluston ympäristövaatimukset 2026-2030

Yleisiä periaatteita ja huomioita

- Ajatuksena yhdenmukaistetaan hiljalleen päästöluokkavaatimuksia 2030 mennessä
 - Vuosikymmenen lopussa alueelliset erot ovat pieniä EURO- ja Stage -vaatimusten osalta.
 - Vaatimusten yksinkertaistaminen vai alueellisten erojen huomioiminen?
 - Lähestytään väylärakentamisen vaatimuksia; Päästöttömät työmaat green deal –sopimuksen mukaisia tavoiteluokkia eli **EURO VI kuorma-autoissa ja Stage IV-työkoneissa**.
- Kuorma-autojen ja työkoneiden vähimmäisvaatimusten osalta tiekartan ensimmäiset vuodet jatkaisivat edellisen vaatimustasoja ennen siirtymistä korkeampaan päästöluokkaan.
- Projektissa tarkastellaan myös edellytyksiä asettaa vähimmäispäästöluokkavaatimus (EURO 6) polttomoottorikäyttöisille henkilöautoille ja kevyille hyötyajoneuvoille (pakettiautot, lava-autot)
- Ajatuksena, ettei linjata laajasta biopolttoaineiden käytöstä, mutta yritetään löytää paikkoja kokeilla vaihtoehtoisia käyttövoimia kunnossapidossa.
- Muuta huomioitavaa:
 - Päästöluokkavaatimusten korotusten lisähyöty sitä pienempi mitä korkeammissa luokissa ollaan.
 - Päästölaitteiden ohitusten lainsäädännöllisiä seurauksia tieliikenteessä on lisätty. Mahdollisesti vähentää toimintaa ja pitää myös vanhemman kaluston asianmukaisessa kunnossa.
 - Euro 7 / VII päästöluokkaa koskeva asetus on hyväksytty 2024, kriteeriksi ottaminen mahdollista kuitenkin vasta 2030-luvulla.

Bonus- ja kannustinmallit

- Tyypillisesti kalustovaatimukset ovat suurilta osin vähimmäisvaatimuksia
 - Erilaisten kannustimien ja bonusmallien rooli noussut esiin kunnossapidon kaluston vaatimuksia päivittäessä. Kysymys myös miten tuupata alaa eteenpäin kaluston vähähiilisyyden osalta?
 - Radan kunnossapidon osalta harkintaan
 - Työnjohdon ja huoltotöiden käytössä olevista henkilö- ja pakettiautoista xx % on täyssähköisiä.
 - Valikoidussa urakassa: Laiturialueiden kunnossapidossa toimii vähintään x määrä täyssähköistä työkonetta.
- Voitaisiin kokeilla sähköistä ajoneuvokalustoa ja sähkökäyttöisiä työkoneita valikoiduissa urakoissa ja rajatulla laajuudella. Tällä hetkellä markkinoilla oleva sähköinen (kuormaaja)kalusto sopii todennäköisesti laiturialueiden töihin, joissa myös eniten hyötyjä lähipäästöjen vähentämisestä. Kokeilu mahdollisesti bonuksella (tai pienellä vähimmäisvaatimuksella). Mahdollisuus asettaa myös sopimuskaudella toteutettavaksi ehdoksi.

Markkinavuoropuhelu alkaa 15.11.2024

Markkinavuoropuhelun aikataulusta

- Aloitettiin kuulemalla toimialajärjestöjä kahden välisissä tapaamisissa
 - Yhteistyötapaamiset 16.10.2024 **Infra ry, SKAL ry ja Koneyrittäjät ry** kanssa
- Markkinavuoropuhelu **aamukahvi-info** 15.11.2024, [ilmoittautuminen käynnissä](#)
- **Markkinavuoropuhelukysely** auki infon jälkeen. Vastausaikaa neljä viikkoa. Hilmassa tietopyyntönä ja jako verkostojen ja toimialaliittojen kautta.
- Kommenttien perusteella jatketaan työstämistä ja aloitetaan vaikutusten arviointi

Väylävirasto
Trafikledsverket